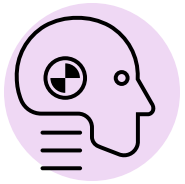

POVIJEST UMJETNE INTELIGENCIJE

TURINGOV TEST

1950.

KONFERENCIJA

1956.

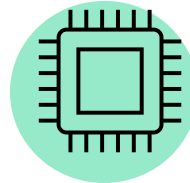
ELIZA

1966.

UI ZIMA

1974. - 1980.

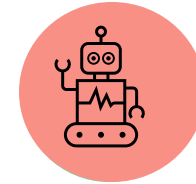
EKSPERTNI SUSTAVI

1980.

DEEP BLUE

1997.

SIRI

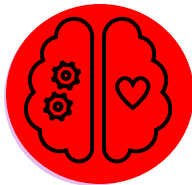
2011.

POVIJEST UMJETNE INTELIGENCIJE

WATSON

2011.

GOOGLE MOZAK

2012.

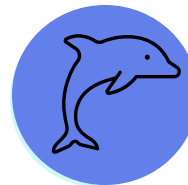
ALEXA

2014.

EU ZAKON O UI

2021.

UI ZA DOBROBIT

2019.

CHATGPT

2022.

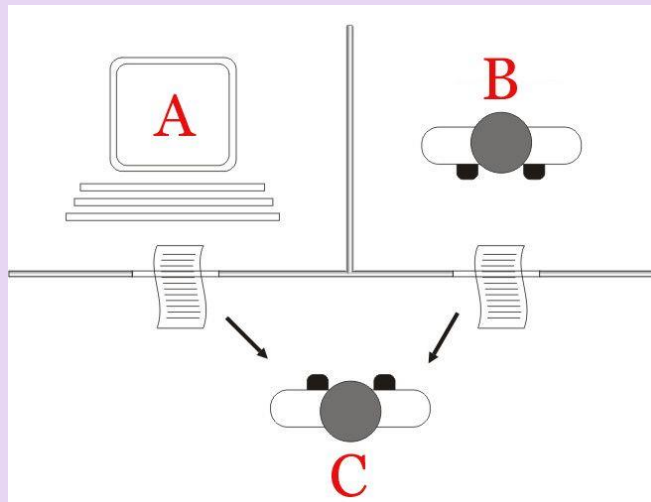

GEN AI

2023.

TURINGOV TEST

Turingov test, isprva nazvan *Imitacijska igra*, naziv je testa kojim se određuje može li se računalo ponašati na inteligentan način poput čovjeka. U testu ispitivač treba odrediti koji je ispitanik ljudsko biće, a koji je računalo.

KONFERENCIJA

Pojam *umjetna inteligencija* osmislili su John McCarthy i njegovi kolege na konferenciji u Dartmouthu 1956. godine.

Profesor John McCarthy, Stanford

ELIZA

ELIZA je jedan od prvih programa prirodne obrade jezika koji je u razgovoru simulirao psihijatra. Ovaj je program napisao Joseph Weizenbaum s MIT-ovog laboratorija umjetne inteligencije. Eliza nije mogla naučiti nove riječi tijekom interakcije s ljudima, već je zahtijevala upute (set skripti) kako bi mogla odgovarati na njihova pitanja. Jedna od najpoznatijih skripti bila je DOKTOR, a možeš je isprobati [ovdje](#).

```
Welcome to

          EEEEEEE LL      IIII  ZZZZZZ  AAAAA
          EE      LL      II   ZZ  AA  AA
          EEEEE  LL      II   ZZ  AAAAAA
          EE      LL      II   ZZ  AA  AA
          EEEEE  LLLLLL  IIII  ZZZZZZ  AA  AA

Eliza is a mock Rogerian psychotherapist.
The original program was described by Joseph Weizenbaum in 1966.
This implementation by Norbert Landsteiner 2005.

ELIZA: Is something troubling you ?
YOU:   Men are all alike.
ELIZA: What is the connection, do you suppose ?
YOU:   They're always bugging us about something or other.
ELIZA: Can you think of a specific example ?
YOU:   Well, my boyfriend made me come here.
ELIZA: Is it important to you that your boyfriend made you come here ?
YOU:   He says I'm depressed much of the time.
ELIZA: I am sorry to hear that you are depressed.
YOU:   It's true. I am unhappy.
ELIZA: Can you explain what made you unhappy ?
YOU:
```


UI ZIMA

UI zima odnosi se na razdoblje smanjenog financiranja i gubitka interesa u istraživanju UI-a. Razdoblje ushita i entuzijazma u razvoju programa UI-a koji mogu rješavati matematičke zadatke i učiti engleski jezik zamijenilo je razdoblje u kojem su prevladavali razočaranje, gubitak interesa i brojne kritike.

Izvješće Savjetodavnog vijeća za automatsku obradu jezika koje je objavljeno 1966. u velikoj je mjeri doprinijelo završetku financiranja istraživanja UI-a, naročito strojnog prevođenja. U izvješću se navodi da je strojno prevođenje preskupo i netočno te ga nije moguće zamijeniti s ljudskim prevođenjem jer iako računalo može prevesti svaku riječ, ono nije u stanju razumjeti sveukupno značenje rečenice.

Postoji priča o strojnom prijevodu engleske rečenice na ruski te ponovno na engleski jezik:

The spirit is willing, but the flesh is weak.

(HRV. Ja bih to rado učinio, ali nemam snage.)

Prijevod s ruskog na engleski je potpuno besmislen:

The whiskey is strong, but the meat is rotten.

(HRV. Whiskey je jak, ali meso je pokvareno.)

EKSPERTNI SUSTAVI

Ekspertni sustavi prvi su uistinu uspješni računalni sustavi UI-a. U odnosu na početnu UI, ekspertni sustavi su manje zahtjevni budući da ciljano rješavaju jednostavnije zadatke. Njihova je zadaća bila da rješavaju probleme temeljem određenih znanja. Imitirali su proces donošenja odluka stručnjaka na temelju unaprijed unesenih odgovora primjerenih različitim situacijama i problemima. Program bi naučio sve unesene odgovore koristeći pravilo Ako-tada i tako dao savjete laicima.

DEEP BLUE

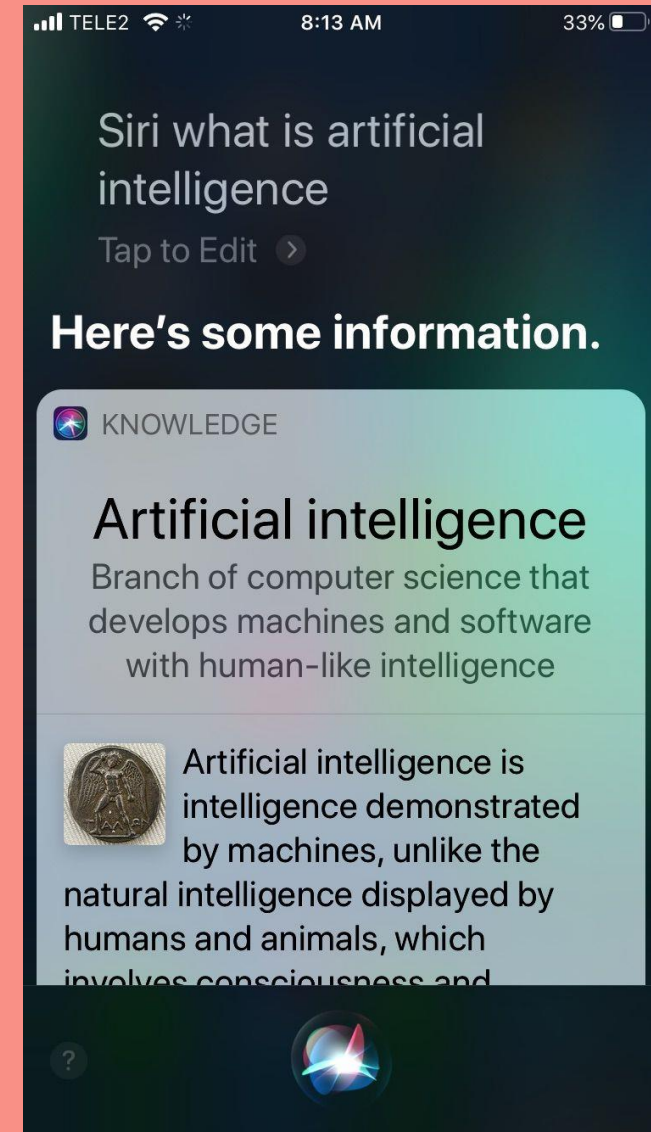
Deep Blue je računalo programirano za rješavanje kompleksne strategijske igre šaha. Ovo računalo pobijedilo je svjetskog prvaka Garyja Kasparova na turniru 1997. Stručnjaci i znanstvenici koristili su Deep Blue za istraživanje i razvoj računala za rješavanje problema na drugim područjima koristeći njegovo duboko znanje za analiziranje mogućih rješenja.

Pročitaj više na: [Deep Blue](#).

SIRI

Siri je personalizirani kognitivni asistent kojim se glasovno upravlja. Može odgovarati na pitanja, davati savjete i preporuke, vršiti rezervacije, nazivati telefonske brojeve, čitati tekstualne poruke itd. Siri može interpretirati jezik, prepoznati njegove kompleksnosti poput naglaska i prilagoditi se korisnikovim pretragama i željama.

WATSON

Watson, računalni sistem koji može odgovarati na pitanja postavljena prirodnim jezikom, prvobitno je razvijen kako bi odgovarao na pitanja u kvizu Jeopardy. Godine 2011. Watson je u natjecanju protiv šampionskih prvaka kviza osvojio prvo mjesto. Danas je Watson efikasan poslovni asistent koji može izvršavati kompleksne zadatke.

Pogledaj video [IBM's Watson on Jeopardy](#).

GOOGLE MOZAK

Tijekom jednog eksperimenta u Googleovom XLabu, tim znanstvenika je dokazao da je moguće istrenirati sustav da detektira objekte bez unaprijed danih uputa i dodatnih informacija. Umjesto prikupljanja tisuća unaprijed označenih slika, sustav uči iz prikupljenih podataka. Tim znanstvenika je napravio umjetnu neuronsku mrežu od 16 000 računala kako bi otkrili može li sustav interpretirati videosadržaje na YouTubeu. Taj povezani računalni sustav pregledao je 10 milijuna fotografija u neoznačenim videozapisima na YouTubeu, nakon čega je prepoznao mačku bez da ga je itko podučio kako mačka izgleda.

Više na: [Detektiranje mačke](#) (tekst na engleskom jeziku).

ALEXA

Alexa je digitalni aistent s kojim se može razgovarati, koji može svirati glazbu, napraviti popis zadataka, pokrenuti *podcast* ili audioknjigu i pružiti informacije u realnom vremenu. Alexa može upravljati drugim pametnim uređajima te može služiti kao čvorište za internet stvari.

UI ZA DOBROBIT

U svojoj inicijativi *UI za dobrobit* Microsoft pruža tehnologiju, resurse i stručnost kao pomoć u rješavanju humanitarnih problema i stvaranju održivog i pristupačnog okruženja.

Pogledaj video: [AI for Good](#).

EU ZAKON O UI

Europski zakon o umjetnoj inteligenciji (*EU AI Act*) je prva regulacija područja umjetne inteligencije.

Europska komisija je u travnju 2021. predložila prvi regulatorni okvir EU-a za umjetnu inteligenciju. U sklopu njega se predlaže analiziranje i klasifikacija sustava umjetne inteligencije prema riziku koji predstavljaju za korisnike.

Zakon o umjetnoj inteligenciji stupio je na snagu u kolovozu 2024.

CHATGPT

ChatGPT 3.5 je kratica za "Generative Pre-trained Transformer". To je vrsta umjetne inteligencije, odnosno veliki jezični model koji je treniran na ogromnoj količini tekstualnih podataka kako bi mogao generirati tekstualne odgovore na postavljena pitanja ili upite. ChatGPT koristi tehnologiju koja je posebno dizajnirana za obradu i generiranje teksta te je izuzetno korisna za različite zadatke obrade prirodnog jezika kao što su odgovaranje na pitanja, generiranje teksta, prevođenje i sl.

ChatGPT je razvila tvrtka OpenAI koja se bavi istraživanjima i razvojem umjetne inteligencije, uključujući širok spektar projekata kao što su serija modela GPT (Generative Pre-trained Transformer), DALL.E i drugi.

GEN AI

Generativna umjetna inteligencija (ENG. GENERATIVE AI – skraćeni oblik GEN AI) je grana umjetne inteligencije koja se bavi stvaranjem - generiranjem novih sadržaja poput slika, glazbe, videozapisa ili teksta.

